

PAGINA 3

‘Mijn hond en ik roepen de wereldvrede uit’

PAGINA 5

‘Passie en liefde voor het ongrijpbare’

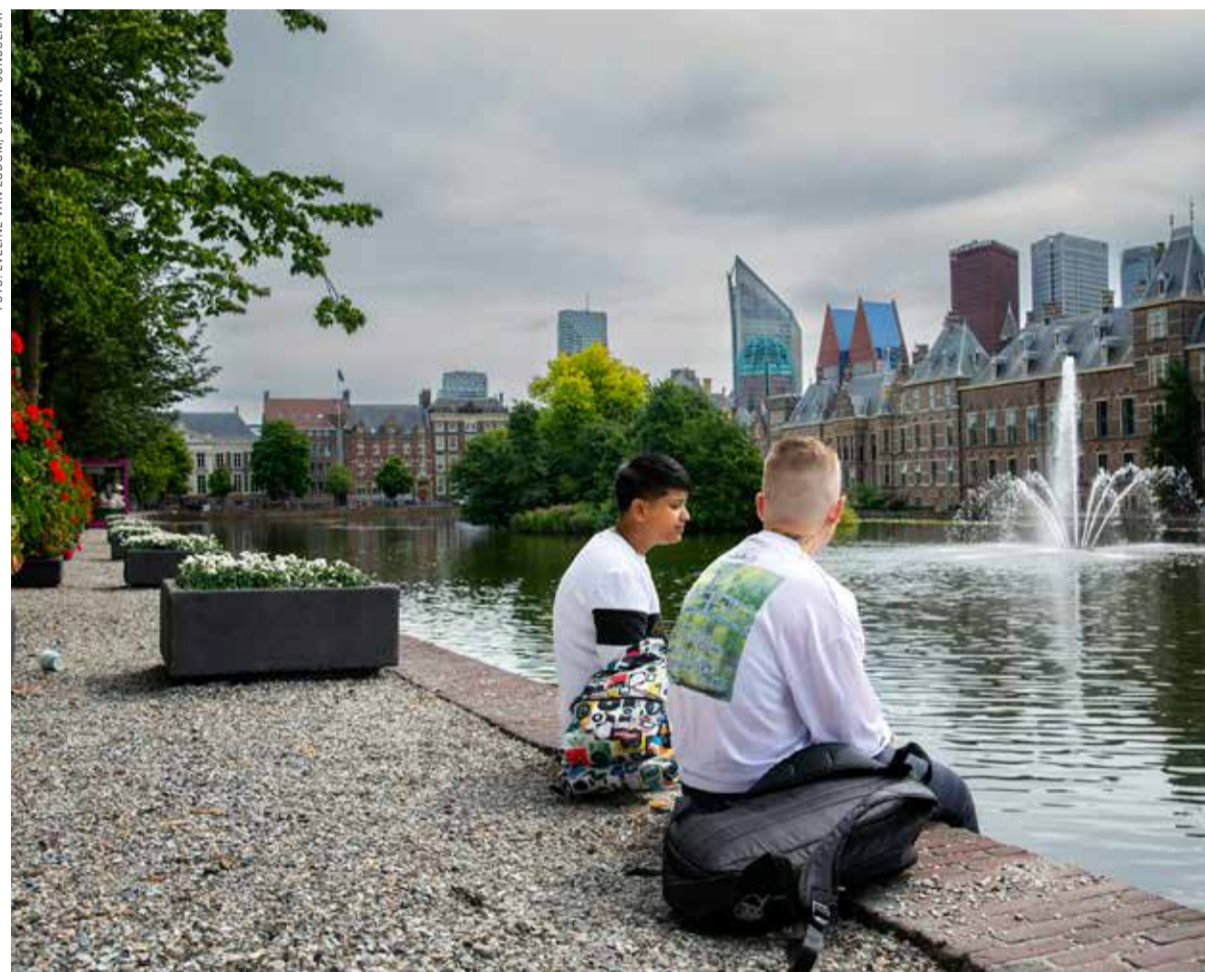
PAGINA 8

‘Hoor eens, Vladje Poetin, k zit liever in de kou’

VERDER: Een kerkelijk zootje ongeregeld ■ Honger naar houvast en troost ■ In de knel door torenhoge energiekosten ■ Lachen en huilen aan de keukentafel

Het Straat Consulaat laat dakloze jongeren studeren

‘Ik vond school niks, maar uiteindelijk kwam het goed’

Het project Terug naar school van het Straat Consulaat en het Kansfonds biedt dak- en thuisloze jongeren de mogelijkheid om te studeren en zo hun kansen in de maatschappij te vergroten. Ilhame Mazrina en Gerardo bewijzen dat het werkt.

Er was een tijd dat Ilhame Mazrina (33) iets te veel hield van chillen met de verkeerde mensen. Veel bracht het haar niet. Ze begon een horecaopleiding, maakte deze niet af en hield er schulden aan over. Thuis stapelden de problemen zich op, al vertelt ze liever niet wat er precies speelde. Ze houdt het op: ‘Het was niet meer fijn om thuis te wonen.’ Ze belandde op haar tweeëntwintigste

op straat. ‘Daklozenloket, instelling hier, instelling daar. Het ging van kwaad tot erger.’ Mazrina ontmoette een medewerker van het Straat Consulaat, een Haagse organisatie die de belangen van dak- en thuisloze mensen behartigt. De medewerker zette haar op het spoor van het educatieproject Terug naar school, dat het Straat Consulaat in 2014 opzette. De organisatie biedt

praktische hulp, zoals het op elkaar afstemmen van schuldhulpverlening en uitkering, zaken die elkaar vaak in de weg zitten. Ze kon de volgende dag meteen beginnen met de training bij onderwijsinstelling Mondriaan, het eerste onderdeel van Terug naar school. Het kwam op het juiste moment, net toen ze – zo rond haar achtentwintigste – besepte dat het tijd was voor verandering. ‘Uiteindelijk heb je toch een diploma nodig om aan de bak te komen’, zegt ze nu.

Strijden

Haar vmbo-opleiding had ze niet afgemaakt, maar dat bleek geen bezwaar. ‘Het is heel laagdrempelig’,

zegt Pleun Usman, projectleider educatie van het Straat Consulaat. Deelnemers aan de training volgen gedurende tien weken drie middagen per week lessen Nederlands, rekenen en beroepsoriëntatie. ‘Maar het traject is niet vrijblijvend of bedoeld als dagbesteding. Er wordt wel wat van je verwacht.’ Usman noemt zaken als ritme, op tijd op school komen, samen opdrachten maken. ‘Na afloop krijgen we vaak te horen van deelnemers: fijn om terug in die structuur te komen.’ Voor Mazrina was dat niet vanzelfsprekend. ‘Ik vind school totaal niks. De eerste paar weken was het echt wennen, ik moest echt strijden. Uiteindelijk kwam het goed.’

‘Je hebt tenslotte toch een diploma nodig’

Na de training, waarbij Mondriaan-docenten kijken naar de studiemogelijkheden van de deelnemer, wordt het menens: een echte opleiding. Vaak op het mbo, maar regelmatig ook op hbo-niveau. Het Straat Consulaat schrijft fondsen aan voor financiële ondersteuning en dan komt het aan op het doorzettingsvermogen van de nieuwbakken studenten. Bij Mazrina zit dat wel goed. Ze volgt inmiddels de mbo-opleiding voor helpende in de zorg, met de ambitie om persoonlijk begeleider van dak- en thuisloze mensen te worden. Momenteel is ze al vrijwillig activiteitenbegeleider voor deze doelgroep bij een Haagse welzijnsorganisatie. Sinds twee jaar is ze schuldenvrij en heeft ze een eigen huisje in de Molenwijk.

Niet te stuiten

Ook voor Gerardo (23) pakt Terug naar school goed uit. Hij kwam zeven maanden geleden vanuit Suriname naar zijn oma in Den Haag en moest er al snel weer weg. Na drie maanden vond hij een plek in de daklozenopvang. Via het Jongeren Informatie Punt en de jongerenregisseur van de gemeente kwam hij bij het Straat Consulaat terecht. In Suriname had hij het vwo niet afgemaakt. Maar, zo zegt hij: ‘Ik had altijd al motivatie voor school en doorzettingsvermogen.’ Inderdaad is de ogenschijnlijk verlegen jongeman niet te stuiten. Bij de Haagse Hogeschool legde hij met succes de 21+toets af, die hem

toegang geeft tot de hbo-opleiding bachelor sociaal werk. Daarmee is hij net gestart. In het begin wil hij zich bezighouden met dakloze jongeren, daarna meer met jongeren in het algemeen. ‘Dakloze jongeren hebben meer aandacht nodig. De demotivatie is heel groot. Ik wil dat er meer motivatie komt.’ Hij noemt zichzelf als voorbeeld. ‘Dat ik me toch voor een hbo-opleiding aanmeld, ondanks dat ik dakloos ben.’

Stephan Sanders over het boek ‘Godschaamte’

Onderhuids heeft zich bij Sanders een Godsbesef opgehoopt dat erkend wil worden. Maar deze religieuze wending gaat gepaard met schaamte, een gevoel dat hij steevast met ironie verhulde. Wat heeft God van doen met schaamte? Sanders formuleert al tastend zijn antwoorden en gaat erover in gesprek met de toehoorders.

ZA. 20. 15.30 – 17 U., DE NIEUWE BADKAPEL, NIEUWE PARKLAAN 90. VRIJWILLIGE BIJDRAGE VAN € 5 À € 10.

God in verandering

Martien Brinkman, emeritus hoogleraar oecumenische/interculturele theologie aan de Vrije Universiteit, houdt een inleiding over zijn nieuwe boek *Hoe mijn God veranderde. Een reisverslag* en gaat in gesprek met de aanwezigen. In zijn boek beschrijft hij hoe zijn godsbeeld in vijftig jaar veranderde.

LEZING: MA. 17. 19.30 UUR. CHRISTUS TRIUMFATORKERK, JULIANA VAN STOLBERGLAAN 154. TOEGANG: € 8. INSCHRIJVEN T/M 14 OKT. VIA DEZINNEN.NL.

Tentoonstelling 'Rampjaar' in Haags Historisch Museum

Ook in 1672 deden complottheorieën de ronde

Het Haags Historisch Museum vergelijkt in de tentoonstelling het Rampjaar met 2020, het jaar waarin het coronavirus Nederland op zijn kop zette. Het museum wil bezoekers aan het denken zetten.

In het Rampjaar 1672 komt de jaloezie van de buurlanden op de rijkdom en voorspoed van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden tot een uitbarsting. Van drie kanten vallen de Engelsen, de Fransen en de bisschoppen van Keulen en Münster met veel machtsvertoon aan. De militaire dreiging raket een al ruim twintig jaar sluimerend conflict binnen het bestuur van de Republiek op. In 1650 hebben de Staten-Generaal een voor die tijd bijzonder besluit in het voornamelijk door monarchieën geregeerde Europa genomen: ze schaffen het stadhouderschap voor de machtige provincie Holland af. Er komt geen telg van de koninklijke familie meer op de troon, tot verdriet van de talrijke aanhangers van prins Willem III. Raadspensionaris Johan de Witt vertegenwoordigt de regenten van 'de ware vrijheid' en neemt de rol van landsbestuurder op zich. Deze situatie zit de prinsgezinden twintig jaar later nog steeds niet lekker en ze geven de staatsgezinden de schuld van de oorlog, in een poging de macht naar zich toe te trekken. Het resulteert in de moord op Johan de Witt en zijn broer Cornelis, een belangrijke regent, bestuurder en held van een zeeslag tegen de Engelsen. De prins komt aan de macht, maar de oorlog trekt een zware wissel op het land en de Republiek komt er na het tekenen van de vrede nooit meer helemaal bovenop.

Het museum toont materiaal uit de lastercampagne tegen de gebroeders De Witt.

We maken een sprong van bijna 350 jaar en belanden in 2020: het coronavirus zaait paniek in het land en leidt tot verdeeldheid, onrust en geweld. Er zijn overeenkomsten tussen beide jaren, maar ook flinke verschillen. 'Ga maar na', zegt historicus Lex van Tilborg, conservator van het museum. 'Wij hebben een parlementaire democratie, er is vrijheid van meningsuiting, we hebben een onafhankelijke pers, een grondwet. Allemaal dingen die er in het Rampjaar niet waren. Andersom kun je zeggen dat het toen natuurlijk veel heftiger was en veel meer impact had op de samenleving dan de coronacrisis. Een groot deel van de Nederlandse Republiek werd

bezet door buitenlandse legers, dorpen werden geplunderd of gebrandschat – men moest geld betalen aan de doortrekkende troepen om plundering of brandstichting te voorkomen. Inwoners werden vermoord, bewoners van steden en dorpen kregen buitenlandse soldaten ingekwartierd, en ga zo maar door.'

Zondebok

Het museum werpt de vraag op of het Rampjaar een uniek jaar was en of we nog steeds hetzelfde reageren op rampspoed. 'Er zijn bepaalde mechanismen van kracht die in beide crises een rol spelen en in de tentoonstelling aan

bod komen: het gaat dan onder meer om verdeeldheid die ontstaat als gevolg van een crisis. In het Rampjaar vond men in de regenten van de ware vrijheid een geschikte zondebok. Met allerlei complottheorieën werd hun de schuld van de rampzalig verlopende oorlog in de schoenen geschoven. De meest bizarre verzinsels deden de ronde, onder andere dat Johan de Witt de Republiek aan Frankrijk verkocht zou hebben. Ook de coronacrisis is een heel geschikte voedingsbodem voor wantrouwen en complottheorieën gebleken. Een andere overeenkomst is het dreigen met geweld tegen politici en bestuurders. In het Rampjaar kwam het zelfs tot daadwerkelijk geweld tegen regenten: huizen van burgemeesters werden geplunderd, er braken in verschillende steden rellen uit, en het dieptepunt was natuurlijk de moord op de gebroeders De Witt. Tot echt geweld richting politici is het in de coronacrisis gelukkig nog niet gekomen, maar het bedreigen en intimideren van politici is wel terug van weggevoerd.'

'Het bedreigen van politici is terug van weggeweest'

Wat kunnen we leren van 1672 en van de coronacrisis? 'Het is vooral aan de bezoekers van de tentoonstelling om daar zelf iets van te vinden', meent Van Tilborg. 'Wij nemen daar als museum geen standpunt over in. Het is onder andere het doel van de tentoonstelling om mensen ook over hun eigen tijd te laten nadenken.'

MATTHIJS TERMEER

Emeritus hoogleraar Jenny Gierveld:

'Koester je sociale relaties zolang je gezond van lijf en leden bent!'

Eenzaamheid komt voor onder alle leeftijden en in alle lagen van de bevolking. Jenny Gierveld, socioloog en demograaf, lid van de Duinzichtkerk, heeft als hoogleraar onderzoek gedaan naar de betekenis van persoonlijke relaties, met name voor ouderen.

Gierveld: 'Ik onderscheid drie cirkels in onze persoonlijke relaties. In de eerste cirkel staan de mensen met wie wij een intieme relatie hebben. Meestal zijn dat een of twee mensen met wie wij alles kunnen delen wat ons ten diepste bezighoudt. In de tweede cirkel staan onze directe familieleden, kinderen en goede vrienden. Vaak zijn dat tien à twintig mensen. Daaromheen staan in de derde cirkel leden van groepen en organisaties waarvan we lid zijn. Dat kunnen medeleden uit de kerk zijn, van een vereniging, uit de buurt. We noemen al die persoonlijke relaties samen je "konvooi". Die naam heeft een symbolische waarde, verwijst naar de boten die vroeger samen uitvoeren om te vissen of oorlog te voeren en die elkaar wederzijds ondersteunden

als dat nodig was. De kwaliteit van dat konvooi is heel belangrijk en wordt mede bepaald doordat de hulp wederkerig moet zijn.'

Verhuizing

'We maken onderscheid tussen emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Bij emotionele eenzaamheid heeft iemand geen belangrijke

koester je konvooi zolang je gezond van lijf en leden bent! Dat geldt ook en vooral voor mensen die alleen wonen. Zij moeten zelf veel werk verrichten om hun sociale contacten – per definitie dus buiten het eigen huishouden – te onderhouden en lopen meer kans op sterke eenzaamheid.'

Verwachtingen

Op de vraag hoe eenzaamheid ontstaat, stelt Gierveld een wedervraag: 'Waar denk je dat mensen eerder eenzaam zijn, in Italië, Finland of Nederland?' Ik overweeg: Finland is een groot land waar mensen ver uit elkaar wonen, dus daar zullen ze belang hechten aan contacten. In Italië bestaat een sterke familiecultuur, dus daar zal eenzaamheid minder voorkomen. Nederland is erg individualistisch, dus dat is mijn antwoord. Gierveld: 'Het antwoord is dus Italië. Want eenzaamheid ontstaat doordat iemand verwachtingen heeft van de mensen die dichtbij staan. Als aan die verwachtingen niet wordt voldaan, kan iemand zich eenzaam voelen. Italië heeft inderdaad een sterke familiecultuur. De ouders verwachten dan bijvoorbeeld dat de kinderen elke zondag bij hen komen.

'Eenzaamheid ontstaat als niet is voldaan aan verwachtingen'

gesprekspartner met wie hij of zij alles kan delen. Sociale eenzaamheid betekent dat iemand wel die gesprekspartner heeft, maar weinig sociale contacten daaromheen. Dat kan komen door bijvoorbeeld een verhuizing of een echtscheiding. Voor ouderen komt daarbij dat ze leeftijdgenoten verliezen en dan is het belangrijk om ook vriendschap te sluiten met mensen die jonger zijn. Ik zeg altijd:

Jenny Gierveld schildert landschappen en portretten. Rechts een portret van haar kleinzoon.

Als dat niet gebeurt, wordt aan de verwachting niet voldaan en ontstaat eerder eenzaamheid.

De mensen uit de groepen in de derde cirkel, onder andere de kerkelijke gemeenschappen, vervullen ook een belangrijke functie. Daar kan men verbondenheid met elkaar vinden en deelt men de gemeenschappelijke waarden die de kerk uitdraagt. Maar die band tussen geloofsgenoten verschilt per kerk.'

Overall zijn hulpmiddelen bedacht om eenzaamheid uit te bannen, maar het is niet eenvoudig om het probleem op te lossen: het is complex en afhankelijk van de specifieke situatie waarin iemand leeft. Gierveld deed ook hier

onderzoek naar: 'Die initiatieven zijn het meest succesvol als zij aan drie voorwaarden voldoen: nodig iemand persoonlijk uit voor deelname aan een vaste groep die bij voorkeur wekelijks samen iets doet dat ook nut heeft voor de samenleving.' Samen met anderen iets doen dat een maatschappelijk belang dient motiveert eerder dan wanneer de uitnodiging een zweem in zich heeft van 'gericht op eenzame mensen'. En deelname aan een vaste groep benadrukt het belang van een sterk 'konvooi'. Zo kan het 'schip van de kerk' – om in de metafoer te blijven – dienen als verbindende factor.

GREET KAPPERS

Film: Hors normes

De filmgroep Bosbes heeft voor het komend seizoen afwisselende en boeiende films geselecteerd. In oktober: *Hors normes*. Bruno en Malik hebben de leiding over twee non-profitorganisaties waar ze kansarme jongeren helpen hulpverlener te worden. Tussen deze buitengewone persoonlijkheden groeit een intieme band.

MA. 19. 19.30 U. (INLOOP VANAF 19 U.). BOSBESKAPEL, BOSBESSTRAAT 5. INFO: JENNEKE REITSMA, 070-3258563, JENNEKE.REITSMA@KPNMAIL.NL

Een leven lang Lourdes

Lezing van Fred van Iersel over zijn boek *Een leven lang Lourdes. Ervaringen en reflecties met mijn dood voor ogen*. Van Iersel, die met een handicap werd geboren, hoorde in februari 2022 dat hij een dodelijke ziekte heeft. In het boek beschrijft hij zijn ervaringen in Lourdes en verbindt hij zijn spiritualiteit met zijn levensloop. Hij diept vragen uit als: wat is genezing, wat zijn wonderen?

WO. 5. 19.30 U. CHRISTUS TRIUMFATORKERK/DEZINNEN, JULIANA VAN STOLBERGLAAN 154. TOEGANG € 7. INSCHRIJVEN T/M 3 OKT. VIA DEZINNEN.NL.

Waar vinden we hoop?

Mijn hond en ik roepen de wereldvrede uit

Tom Mikkers is opnieuw in lockdown. Niet vanwege corona, maar door de steeds bozere buitenwereld. Ondertussen troost hij zich met de nuchtere levenswijshoud van zijn reeds lang overleden oma's.

Mijn grootmoeders waren boerendochters. Hun levens stonden niet in het teken van grootse ervaringen, verre vakanties of culturele uitjes. Ze voerden geen onderhandelingen met hun kinderschaar over het eten, laat staan dat er heel veel werd gepraat over gevoelens. Als je te laat was bij de maaltijd liep je het risico dat het eten op was. Als je een boek las kreeg je te horen: 'Hoef je niet te werken?' Grootmoeder aan moederskant is bij het Drielandpunt de grens over geweest. Grootmoeder aan vaderskant maakte op latere leeftijd een reis naar Lourdes. 'Het is hier net Lourdes', werd haar compliment voor een gastvrije ontvangst.

Wasmachine

Voor mijn ouders – geboren halverwege de oorlog – was er meer welvaart en welstand weggelegd. Toch waarde de geest van schaarste nog rond aan het begin van hun huwelijk, eind jaren zestig. Toen ze een wasmachine

kochten, zaten mijn ouders de hele avond op een stoeltje te kijken naar de was die volautomatisch draaide. Alsof ze in de bioscoop zaten.

Alles heeft zijn prijs en de prijs die we betalen voor onze wasmachines en onze verre reizen komt steeds meer aan het licht. Het leven in dit deel van de wereld leek op een diner waar maar geen einde aan kwam totdat iemand riep: 'Ober mag ik de rekening?' En die rekening zorgt nu voor heel wat ruzies of in het jargon van deze tijd: er is crisis aan tafel.

De situatie is ingewikkeld. Waar schijnt de zon eigenlijk nog onderwets gezellig zonder hitteplan en droge rivierbeddingen? Hoe verhoud ik me tot een oorlog waarvan het einde nog niet in zicht is? Je voorbereiden op collectief moeilijke tijden, hoe werkt dat precies? Hoe houd ik wanhoop buiten de deur met stijgende prijzen en zeespiegels? Waar vinden we hoop? Als Jezus mensen hoop wil geven heeft hij het eigenlijk niet over het milieu, de politiek of

FOTO: EVELINE VAN EGDOM, STRAAT CONSULAAT

wereldeconomie. Het goede samenleven gaat in het pleidooi van Jezus over een innerlijke verandering. Die heeft dan weer alles te maken met een gezonde balans tussen godsvertrouwen, eigenwaarde en écht oog houden voor een ander.

Gordijnen

Ik merk dat ik in deze onrustige tijd mijn wereld vooral kleiner en overzichtelijker probeer te maken. Ik draag niet meer uit dat je moet reizen om ervaringen op te doen. Debatten op sociale media laat ik links liggen. Ik doe mijn best om mijn onheilsgelukkig binnen de perken te houden, want

heel gezellig wordt het er niet op. Soms pieker ik mezelf in slaap over wat ons nog boven het hoofd hangt. De ramp ligt wat mij betreft niet achter ons maar voor ons.

Ik ben opnieuw in lockdown. Niet vanwege corona maar vanwege de steeds bozere buitenwereld. Ik sluit me af, zoals je de gordijnen sluit wanneer het buiten donker wordt. Daar zit ik dan in mijn kleiner wordende universum. De hond wil op schoot en ik laat het toe. In het oog van de storm roepen hond en ik de wereldvrede uit. Ik krijg een liefdevolle lik over mijn hand. Ik ben weer even ongecompliseerd gelukkig.

Ik denk aan mijn grootmoeders en hun levens. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik hen niet goed heb gekend. Ze stierven allebei aan het begin van mijn leven. Heel oud zijn ze ook niet geworden. Oma Lourdes werd 64 en oma Drielandpunt werd 66 jaar. Hun levenswijshoud probeer ik te begrijpen. De soberheid van leven waarmee zij zich staande wisten te houden, is misschien weer dichterbij dan ooit. Wat ze me zouden zeggen als ze me zagen, zittend met de hond op schoot? Ik weet het bijna zeker: 'Hoef je niet te werken?'

TOM MIKKERS

In het Rachamhuis is de blik gericht op de toekomst

'In dit huis word ik niet veroordeeld'

Lang dachten Marieke en Hans erover na hoe ze hun motto 'gastvrijheid en omzien naar anderen' handen en voeten konden geven. Uiteindelijk gaven hun volwassen dochters het beslissende zetje: 'Jullie zitten steeds te dromen, wanneer worden jullie nou eens concreet?' Inmiddels bieden ze in het Rachamhuis – een puur particulier initiatief – ruimte aan zes vrouwen die uit de prostitutie komen. Zelf wonen ze er ook.

Tijdens het praten houden Marieke en Leah langdurig elkaars hand vast. Het tekent de wederkerigheid in het Rachamhuis, waar de echtelieden Marieke en Hans ruimte bieden aan zes vrouwen die de prostitutie de rug hebben toegekeerd. Elke vrouw heeft er een eigen studio. Het bijzondere – uniek in Nederland – is dat Hans en Marieke hier zelf ook wonen. Hun huisgenoten mogen altijd bij hen aankloppen.

'Zonder dit huis zou mijn leven veel saaier zijn'

Leah is een van die huisgenoten. 'Ik ben jullie zo dankbaar', zegt ze. 'Zonder het Rachamhuis zou ik nergens zijn.' Waarop Marieke zegt: 'Wat je hebt bereikt, heb je zelf gedaan. Wij faciliteren. Bovendien leren we van elkaar, de bewoners van ons en wij van de bewoners. Mijn leven zou een stuk saaier zijn zonder dit huis.'

Mensonterend

Op haar achttiende gaf Marieke als vrijwilligster een kom soep aan een vrouw op de Rotterdamse

tippelzone. 'We keken elkaar aan en ik dacht: ooit ga ik iets voor deze vrouwen doen. Ze verdienen beter.' In haar latere vrijwilligerswerk, waarin ze vrouwen bezocht die in de prostitutie werken, merkte ze hoe moeilijk het is om uit die wereld te stappen. Leah's verhaal getuigt daarvan. Zij ontvluchtte een mensonterend leven en kwam in Nederland terecht. De enige manier om geld te verdienen leek haar de prostitutie. 'Als ik van het bestaan van uitkeringen had geweten, was ik meteen gestopt. Oh God, ik wilde alleen maar stoppen. Maar dan had ik geen geld én geen woonruimte. Er is wel opvang, maar daar slaap je met vier vrouwen op één kamer. Er is geen privacy, er wordt gestolen, er zijn ruzies. Sommige vrouwen daar gaan gewoon door met het werk. Daardoor blijf je in die sfeer.'

In het Rachamhuis (*Racham* is het Hebreeuwse woord voor 'barmhartigheid') is de blik gericht op de hoopvolle toekomst. Het schilderij aan de muur in de woonkeuken symboliseert dat: vrouwen die het verleden de rug toekeren, lopen op bloemen en rozenblaadjes, fier rechtop met gouden kroontjes op het hoofd. Leah: 'Anderen die ik hulp vroeg, keken vies naar me als ze over mijn verleden hoorden. Ik voelde dat ik werd veroordeeld. Dat is in dit huis nog nooit gebeurd. Er wordt hier eindelijk echt naar mij geluisterd.' Ze heeft intussen van alles geleerd: een bankrekening openen, geld overmaken, niet in paniek raken van officiële brieven. Als ze nu post krijgt, bekijkt ze die samen met Hans. Ze heeft geleerd om van zichzelf te houden én ze zegt dat ze 'veel liefde

heeft te geven'. Haar hart ligt bij het verzorgen van mensen met dementie en alzheimer. Ze heeft daar inmiddels een opleiding voor gevolgd en er werk in gevonden. Marieke: 'Leah heeft in één jaar ontzettend veel bereikt. En dat terwijl ze een shitleven heeft gehad, een ander woord is er niet voor.'

Plan na plan

Hans vertelt: 'Gastvrijheid en omkijken naar mensen die het minder hebben is een onderdeel geworden van ons huwelijk en gezin. We hebben veel aan pleegzorg gedaan. Wees welkom, je mag er zijn; dat is ons motto. We fantaseerden altijd om iets structureels te beginnen. Toen zeiden onze volwassen dochters: "Jullie zitten steeds te dromen, wanneer worden jullie nou eens concreet?" Geadviseerd door allerlei mensen hebben we plan na plan geschreven, tot we dit concept hadden. Met behulp van fondsen en vrijwilligers hebben we een groot pand gekocht en verbouwd. In 2021 konden we de eerste bewoonster verwelkomen. De vrouwen hebben elk een eigen voorkeur, waardoor huurtoeslag mogelijk is. Ze leven zelfstandig, maar kunnen altijd bij ons terecht. We denken met ze mee. We hebben een groot netwerk waardoor we net wat sneller iets kunnen bereiken.'

Marieke: 'Iedere vrijdag eten we samen aan onze grote keukentafel. We lachen dan, huilen, gillen, bidden, discussiëren. We bespreken de afgelopen week. Het voelt als familie.'

Leah: 'Als je geen zin hebt om iets te zeggen, kan dat ook. Of als je liever boven blijft, krijg je het eten van beneden. Het is hier geweldig.' Ze veegt langs haar ogen. 'Dit is niet meer van pijn of verdriet, hoor. Dit zijn tranen van geluk.'

MARGOT C. BERENDS

DE NAAM LEAH IS GEFINGEERD.
INFORMATIE: WWW.STICHTINGRACHAM.NL

Hans en Marieke voor het schilderij dat vrouwen symboliseert die het verleden de rug toekeren.

Twee bijzondere huizen achter één gevel

Zorg voor twee vaak vergeten groepen

In augustus verhuisde het Wereldhuis, dat zich richt op ongedocumenteerde Hagenaars, vanuit Transvaal naar Hooftskade 87. In de herfst zullen ook de bovenburen arriveren: Respijthuis HouseMartin opent dan zijn deuren. Twee bijzondere huizen achter dezelfde buitengevel.

In Respijthuis HouseMartin kunnen dakloze mensen een korte periode terecht om te herstellen van bijvoorbeeld een griep of een operatie. De drijvende kracht achter dit nieuwe initiatief is Marie-Anne van Erp. Ze werkte als vrijwilliger in het Multicultureel Ontmoetingscentrum (MOC) en bij het Straatpastoraat. Daar ontmoette ze veel dakloze mensen, vaak ook zonder verblijfsvergunning. 'Ik vroeg me altijd af hoe het gaat als deze mensen ziek worden of in hun laatste levensfase zijn', vertelt ze. 'Het kan iedereen gebeuren om op straat terecht te komen. Dan denk ik ook aan mijn eigen kinderen. Het muntje kan naar links of naar rechts vallen. In HouseMartin willen we zieke dakloze mensen even laten logeren om hen te verzorgen, te verwennen, en daarna weer verder te laten gaan.'

Zelfredzaam

Voor het realiseren van Respijthuis HouseMartin is door verschillende fondsen ruim gedoneerd. 'En hopelijk, misschien als we onszelf bewezen hebben, krijgen we ook de gemeente zover om bij te dragen', zegt Van Erp. Ze huren het pand van de Protestantse Diaconie die het voormalige kantoorpand eerst grondig heeft laten verbouwen. Er is plaats voor vijf mensen tegelijkertijd, met voor elk een eigen slaapkamer met eigen douche. Ze worden aangemeld via een straatverpleegkundige van een Haagse zorginstelling. HouseMartin is bedoeld voor mensen die zelfredzaam zijn. Van Erp: 'Voor dakloze mensen met drank-, drugs- of psychische problemen is

er al het nodige aan hulp. Juist voor de door ons gedefinieerde groep is er weinig opvang.'

Wie in HouseMartin terecht kan, krijgt meteen bij binnenkomst te horen hoelang hij of zij kan blijven. 'Het is erg belangrijk dat mensen meteen weten wat ze kunnen verwachten', stelt Van Erp. 'Het zal voor de vrijwilligers al moeilijk genoeg zijn om afscheid te nemen van iemand die weer de straat op gaat. We zijn nu nog bezig om de verblijfsduur precies vast te stellen in overleg met het straatverpleegkundig team. Bij een griep zal het anders zijn dan na een zware operatie en ook zullen we het per persoon bekijken, maar we zijn er wel meteen duidelijk over.'

De officiële opening is op 11 november, Sint Maarten. Van Erp: 'Maar officieus gaan we open als er genoeg vrijwilligers zijn. Ik hoop op een groep werkers met het kleurenpalet van de wereld.'

Mensen zonder papieren

Het Wereldhuis – een project van Stek, de uitvoeringsorganisatie van de Haagse Protestantse Diaconie – is er voor ongedocumenteerden, mensen zonder papieren. Niemand weet over hoeveel mensen het dan precies gaat in Den Haag: er worden aantallen genoemd tussen de 2000 en 10.000, soms zelfs 15.000. Het aantal bezoekers van het Wereldhuis is de afgelopen jaren sterk toegenomen tot zo'n 900 unieke bezoekers per jaar. Twee keer per week is er spreekuur, waar bezoekers met allerlei vragen komen: medische, juridische, financiële, vragen op het gebied van werk en voedselvragen. Het spreekuur draait op vrijwilligers, waaronder mensen zonder papieren. Op spreekurdagen is er ook een gezamenlijke lunch, klaargemaakt door ongedocumenteerde vrijwilligers. Daarnaast worden er geregeld voorlichtingsavonden georganiseerd over onderwerpen zoals gezondheidszorg, het doen van aangifte en het vinden van werk. Tot slot bakken vrijwilligers koekjes die afgenomen worden door organisaties

FOTO: DENHAAGWERELDHUIS.NL

De gezamenlijke maaltijden worden klaargemaakt door ongedocumenteerde vrijwilligers.

en particulieren in Den Haag. In de loop van de tijd heeft het Wereldhuis zich ontwikkeld tot een gemeenschapshuis voor ongedocumenteerden in Den Haag.

Vergeten groep

Manager Henriëtte Boerma is blij met de verhuizing, en niet alleen vanwege de mooie en multifunctionele ruimte. 'Met onze eigen plek – zichtbaar en midden in de stad – hebben we ook meer mogelijkheden om de stad binnen te halen en meer werk te maken van de lobby en belangenbehartiging voor ongedocumenteerden. Het is een groep die vaak vergeten wordt en bij velen onbekend is. Je zou de documentaireserie *Leven in Limbo* eens moeten bekijken (via NPO Start), die geeft een goed beeld. De bezoekers zijn divers en ieder heeft zijn eigen verhaal: sommigen zijn gevlucht voor geweld of onderdrukking, anderen zijn het slachtoffer van mensensmokkel of mensenhandel. Weer anderen zagen simpelweg geen andere manier om te overleven. Oudere ongedocumenteerden hebben zich bijvoorbeeld vaak jaren weten te redden, maar krijgen bij het

ouder worden steeds meer (gezondheids)problemen en kunnen nergens terecht. Als ze al een netwerk hebben, wordt dat steeds kleiner. Velen kunnen niet terug, omdat ze geen contacten meer hebben in hun land van herkomst of omdat ze geen reispapieren krijgen aangezien ze niet erkend worden. De mensen die wij zien vormen slechts het topje van de ijsberg. We hopen dat we vanuit ons nieuwe onderkomen onze ongedocumenteerde stadsgenoten een plek en een gezicht kunnen geven en hun verhalen kunnen delen met Hagenaars, die ook zeer welkom zijn in ons Wereldhuis.'

IRNA VAN DER WEKKE

DE OFFICIËLE OPENING VAN HET WERELDHUIS IS OP DONDERDAG 6 OKTOBER MET EEN SYMPOSIUM OVER ONGEDOCUMENTEERDEN IN DEN HAAG (ZIE DENHAAGWERELDHUIS.NL).

DE OFFICIËLE OPENING VAN RESPIJTHUIS HOUSEMARTIN IS OP 11 NOVEMBER MET EEN SYMPOSIUM IN THEATER DE VAILLANT (ZIE RESPIJTHUIHOUSEMARTIN.COM).

Festival Sacred Songs bezingt religieuze diversiteit

'Al die verschillende muziekstijlen maken je nieuwsgierig'

Wie zich dicht bij huis wil onderdompelen in muziek, dans en woordkunst uit verschillende religieuze tradities, kan in oktober terecht op het Festival Sacred Songs in Den Haag. 'De verschillen mogen er zijn, dat biedt artistieke rijkdom.'

De vierde editie van het Festival Sacred Songs staat in het teken van 'rituelen'. De drijfveer van curator Jeanneke den Boer is nog dezelfde als zes jaar geleden: 'Ik heb vanuit de stichting Culture Connection onderzoek gedaan naar spirituele muziek bij Haagse geloofsgemeenschappen, koren en muzikscholen. Zelf had ik al gemerkt hoe de zangcultuur binnen spirituele tradities me benieuwd maakte: wie zijn die zangers en waarom zingen ze dit? Wat is het verhaal erachter? De Anton Philipszaal – nu Amare, waaronder ook de Nieuwe Kerk valt – wilde iets doen met het thema culturele en religieuze diversiteit. Die is in Den Haag natuurlijk volop aanwezig. In het eerste festival stond vooral zang centraal, inmiddels is dat uitgebreid met dans, poëzie en *spoken word*. Dit is een mooie manier om grenzen te slechten. Als het gaat over religieuze diversiteit worden vaak de verschillen benadrukt, er is angst, men blijft hangen in uiterlijkheden. Maar als je bij een concert al die verschillende muziekstijlen hoort, word je nieuwsgierig: goh, wat prachtig en hé, sommige dingen doen me aan mijn eigen traditie denken. De verschillen mogen er zijn, dat biedt artistieke rijkdom. Maar al luisterend en kijkend ontdek je wat verbindt, wat de gezamenlijke uitgangspunten en gedeelde waarden en thema's zijn: licht, menslievendheid, saamhorigheid, opkomen voor het algemeen belang – niet alleen je eigen hachje.'

Harp en percussie

Het vorige festival was vanwege corona een beperkte editie. Den Boer bespeurde toen de

Dans op *Canto Ostinato* van Simeon ten Holt.

honger naar rituelen en zaken die houvast en troost geven. Intussen kent de actualiteit alweer nieuwe uitdagingen. 'Rituelen bieden een manier om daarmee om te gaan. Rituele muziek kan opzweepend zijn, bezwerend, hypnotiserend. Dat heeft voornamelijk te maken met herhaling – van tonen, muzikale frasen, zinsneden. Je komt daarvan in een soort trance.'

'Dagelijkse beslomeringen vallen van je af'

Op de openingsdag van het festival staat het Egyptische Ensemble Mazaher centraal. Hun muziek voert terug naar eeuwenoude genezingsrituelen die van oorsprong vooral door vrouwen werden uitgevoerd. Ze zingen soefiteksten, begeleid door harp en percussie. Hun muziek 'biedt geestelijke kalmte, laat mensen tot zichzelf komen en doet ongemakken verdwijnen'. Bezoekers vertellen naderhand dat ze zich er rustiger door gingen voelen. Verder doet de Egyptische acteur Sabri Saad el Hamus met het publiek een soefiritueel op muziek, met herhaalde bewegingen. Den Boer: 'Eerdere deelnemers zeiden dat de dagelijkse beslomeringen van hen afvielen. El Hamus stelt dat je door zo'n ritueel dichterbij het goddelijke komt, bij de kern, wat dat voor jou ook is. Rond de optredens is er uitleg en er zijn filmbeelden van rituelen in Egypte. Met eten, drinken en nog veel meer wordt de sfeer van Caïro opgeroepen.'

Bezieling

Er zijn drie voorstellingen in de Nieuwe Kerk, waar de bijzondere sfeer en akoestiek een meerwaarde aan de voorstellingen geeft. Het

Haagse dansgezelschap Kalpanarts danst er op het muziekstuk *Canto Ostinato* van Simeon ten Holt, uitgevoerd door het Matangi Quartet. Dat werk heeft voor veel mensen een religieuze en rituele betekenis, ook door de vele herhalingen. De Nederlandse Bachvereniging zingt in de kerk een stuk ter gelegenheid van Allerzielen, een dag waarop overledenen herdacht worden. En tot slot brengt het Gurdjieff Ensemble uit Armenië kerkmuziek en een muzikale ode aan moeder aarde.

Den Boer: 'Er is behoefte aan dit soort kunst, die bezieling en magie brengt en het besef dat er meer is tussen hemel en aarde. We hebben te maken met ontkerkelijkheid, maar de behoefte aan samenkomen en zingeving blijft, is des te sterker.'

MARGOT C. BERENDS

FESTIVAL SACRED SONGS, 6 OKT. - 6 NOV.
LOCATIES: NIEUWE KERK, AMARE, THEATER DE VAILLANT, DE NIEUWE REGENTES

Vrijkaarten voor lezers

Er zijn vrijkaarten beschikbaar gesteld voor lezers van Kerk in Den Haag. Mail met redactie@kerkinderhaag.nl o.v.v. 'vrijkaartje' wanneer u een van de concerten wilt bijwonen. Wacht niet te lang, want het aantal kaarten is beperkt.

Diaconaal werkers houden hart vast voor energiearmoede

In de knel door torenhoge rekeningen

Financieel hulpverleners van Stek, stichting voor stad en kerk, maken zich zorgen over de energiearmoede. Steeds meer Hagenaars houden na betaling van de nota geen geld over voor eten en kloppen bij de diaconie aan. Armoede is een gloeiende plaat die alleen maar heter wordt.

Diaconaal werker Jenneke van Veelen nam onlangs na vijftien jaar afscheid. Zij zag hoe de geldnood onder Hagenaars toenam. Haar opvolger als 'projectleider individuele hulpverlening' Marjon Rijnders ontvangt de laatste tijd veel aanvragen van mensen die in de knel zitten door torenhoge energierekeningen. 'Ik houd mijn hart vast.' Van Veelen deelt die bezorgdheid vanuit haar lange ervaring. Zij kent de mensen die voor steun aankloppen bij Stek. 'De doelgroep is heel kwetsbaar. Ze wonen in slecht onderhouden huizen en hebben kortdurende energiecontracten.' Maar armoede is niet beperkt tot een bepaalde groep.

'De noodzaak om aan te kloppen bij een voedselbank kan iedereen treffen', stelt ze. Bijvoorbeeld door een hypotheek die ongunstig uitpakt of als je als zzp'er arbeidsongeschikt raakt. Fraude via WhatsApp maakt ook veel slachtoffers. 'Mensen die te

goeder trouw denken geld over te maken naar een familielid', aldus Rijnders. En dan is opeens al je spaargeld verdwenen.

Broodnood

Voor deze Hagenaars 'in broodnood', met of zonder verblijfspapieren, heeft Stek al sinds jaren een speciaal fonds. Jenneke van Veelen beoordeelde de aanvragen die eerst op papier en later digitaal werden ingeleverd. Zij mocht 6 euro per dag voor een volwassene en 3,50 voor een kind toekennen met een maximum van 250 euro per keer. 'Het systeem is laagdrempelig en efficiënt. In veel gevallen wordt het handje contantje bij de balie betaald. Bijvoorbeeld als storten op een bankrekening geen zin heeft. We zoeken altijd naar creatieve oplossingen, maatwerk.'

Het aantal aanvragen steeg van 200 per jaar in 2007 tot 1413 in 2021. De mensen die in acute nood raken zitten in verschillende

Jenneke van Veelen (l) en Marjon Rijnders (r) luiden de noodklok.

FOTO: HANS HEMMES

leeftijdscategorieën, van jong tot 90-plus. 'Alleenstaande mannen tussen 25 en 45 jaar vormen de grootste gemene deler. Soms ook mensen met een verstandelijke beperking of ADHD. Die zijn ook minder "knuffelbaar" voor hulpverleners.' Ze vergelijkt hun situatie met een donkere tunnel en toont een foto die ze bij presentaties gebruikt.

'En dan is opeens al je spaargeld weg'

De tweede afbeelding is de tunnel met een sprankje licht aan het einde. Dat is het doel van de diaconale hulp: perspectief bieden. Van Veelen is trots op de resultaten van een 'zakgeldregeling', waarbij vier dakloze mensen, in zeer uitzichtloze situaties, elke week van het Straatpastoraat 20 euro krijgen. 'Ze zoeken samen met de pastor naar een menswaardiger bestaan of het krijgen van een verblijfsvergunning.'

Ramp

Ook de zogeheten '5-euro-maatregel' is een succes. Mensen zonder geldige

verblijfspapieren moesten van het rijk een eigen bijdrage betalen voor medicijnen. Dat leidde tot agressie in apotheken en zieke mensen die zonder medicatie zaten. Nu ontvangen de apotheken een vergoeding van de diaconie. 'Het mooie is dat de gemeente ons een deel ervan terugbetaalt', aldus Van Veelen.

Er is meer overheidsbeleid waar zij de schadelijke gevolgen van ziet. Door het verdwijnen van de tandzorg uit de basisverzekering zijn er veel mensen met een slecht gebit. 'Dat wordt een volksziekte, een ramp.' De diaconie vergoedt bij acute nood via Sociale Fondsen Den Haag een deel van de tandartskosten.

Critici zullen zeggen dat al deze hulpverlening een druppel op een gloeiende plaat is. 'Maar elke druppel is een mens', zegt de diaconaal werker die met een gerust hart haar werk overdraagt aan Marjon Rijnders. 'En wij moeten ergeen blijven protesteren dat die gloeiende plaat steeds heter wordt.'

HANS HEMMES

INFORMATIE:

WWW.STEKDENHAAG.NL/
NOODHULP

De les van de radicale theologie:

Het perfecte praatje bestaat niet

De religieuze denkers Rikko Voorberg, Gerko Tempelman en Bram Kalkman kwamen dit voorjaar met het boek: *Onzeker weten, een inleiding in de radicale theologie*. De inleiding van het boek belooft gouden bergen aan kerken die met hun geloofsvehikel vastzitten in de modder en proberen door nog meer gas te geven de wagen weer op de rit te krijgen.

Radicale theologie heeft volgens de auteurs als doel om te krabben aan het bestaande, op te jagen en op te schrikken. Het is de radicale theologie die kerk en samenleving erop wijst dat juist het christendom goud in handen heeft.

Bubbels

In kerken moet je wezen. Het lijkt op een pleidooi voor restauratie van wat voorbij is. De tijd dat we ons massaal ophielden rond kerk en confessie ligt alweer een paar generaties achter ons. Tegenwoordig verblijven we in bubbels. Dat is een soort doorstart van de verzuiling. Bubbels zijn zelfgeschapen werelden, met onszelf als middelpunt, die worden bevolkt door vrienden met wie het klikt, een partner die je soulmate is, bezigheden die je passie zijn en werk dat je in je kracht zet. Het perfecte plaatje is zo ideaal dat er nu een generatie opgroeit die gebukt gaat onder depressies, keuzestress en een gevoel van richtingloosheid. Tot overmaat van ramp hangt ook nog het einde der tijden in de lucht met een pandemie, oorlog en moeder aarde die als een verwaarloosd rodeopaard

de mensheid van zich probeert af te schudden.

Niche

Je zou denken dat godshuizen hier garen bij spinnen. Nood leert bidden. Toch is het tegenovergestelde waar. Kerk en geloof zijn in deze kitscherige tijden – waarin we van elk drama een musical maken – een niche-aangelegenheid geworden. Veel klassieke theologie heeft haar zeggingskracht verloren en als theoloog moet je of honderdduizend vertaalslagen maken om een Bijbeltekst naar deze tijd te halen of kritiekloos meegaan in een dogmatische constructie die je – als veilige bubbel – met stevige overtuigingskracht probeert te redden van de seculiere ondergang. Uitgangspunt van de radicale theologie is de erkenning dat de tijd van zeker weten voorbij is. Dat begon bij de filosofen die God hebben doodverklaard, maar inmiddels is dit idee van een onbestaanbare God 'in de haarvaten van de samenleving gaan zitten'. De radicale theologie stelt daar een alternatief tegenover. Allereerst moeten we wat minder praten en denken, en meer doen. Daarnaast moeten we het idee van de juiste overtuiging loslaten en ons

overgeven aan een 'gepassioneerde liefdesrelatie met het ongreepbare'. Concreet betekent dit dat mensen in kerken hun zelfbeeld laten varen. 'Hier komt het niet allemaal goed, hier zijn we niet allemaal nette mensen.' De radicale theologie is een lofzang op de imperfectie. Het is ook een aanklacht tegen kleinburgerlijkheid, stijfheid en voorspelbaarheid waar de kerkelijke praktijk aan lijdt.

Het lastige van zo'n aanklacht is dat je al snel het gevoel krijgt dat we het helemaal fout doen. Was ik maar zo perfect als de radicale theoloog die wel in staat is met een oplossing te komen voor de geestelijke crisis van onze tijd. Moeten we echt minder praten en minder denken? Ik houd te veel van het woord om theologische taal zomaar af te serveren als mooipraterij. Geloof heeft ook denkkracht nodig omdat

er anders gekte en geweld in godsdienst sluipen. Ik houd van eloquente types. Ik houd van boeken, gedichten, teksten waarin bijna onfeilbaar de waarheid over het leven aan het licht komt. Woorden kunnen de ziel raken en levens veranderen. Taal kan wel degelijk ontregelen en de zaak op z'n kop zetten.

De radicale theologie waar schuw mij vooral om de kracht van gedachten en taal

niet te overschatten. Het perfecte praatje bestaat niet.

TOM MIKKERS

RIKKO VOORBERG, GERKO TEMPELMAN EN BRAM KALKMAN, *ONZEKER WETEN, EEN INLEIDING IN DE RADICALE THEOLOGIE*. UTRECHT: KOK BOEKENCENTRUM, 2022. ISBN 9789043537933; € 20,-

ILLUSTRATIE: RONALD VAN BORCHOVE

Rooms-Katholieke kerken

Parochie Maria Sterre der Zee. Info: rkdenhaag.nl
Centrum. Jacobus de Meerdere-kerk, Parkstr. 65a. Nederlands: za 1 okt. 14.30 u. ziekenzalving, zo. 11 u.
Schilderswijk. Marthakerk, Hoefkade 623. Za 19 u. Zo. 9.15, 13 u. Engels/Afrikaans
Haagse Hout. Paschaliskerk, Wassenaarseweg 53. Zo. 9.30 u.
Marlot. Onbevekt Hart van Maria, Bloklandenplein 15. Za 17 u. Zo. 9.30 u.
Zeeheldenbuurt. Ignatiuskerk, Elandstr. 194. Zo. 11 u. zo. 2 okt. 14 u. dierendagviering
Regentessekwartier. Agneskerk, Beeklaan 188. Za. 20 u. en zo. 9.30 11.30 u. Spaans
Scheveningen. Antonius Abtkerk, Scheveningsweg 233. Zo. 11 u.
Parochie De Vier Evangelisten Info: rkparochiedevierevangelisten.nl
Valkenbos. Titus Brandsmakerk, Kamperfoeliestr. 279. Vrij. 10 u. Zo. 10.30 u.
Loosduinen. Kerk Maria van Eik & Duinen, Loosduinse Hoofdstr. 4. Di. 10 u. Za. 17 u. (even maanden). Zo. 10 u.
Waldeck/Kijkduin. Pastoor van Arskerker, Aaltje Noordervierstr. 4. Do. 10 u. Vrij. 9 u. Za. 17 u. (oneven maanden). Zo. 10.30 u.
Leyenburg. Emmauskerk, Leyweg 930. Za. 13 u. Zo. 10 u.

Kerken met vaste voorgangers

Anglican Church Ary van der Spuyweg 1. Zo. 9:30 Family Worship, 11 u. Holy Communion, 17 u. Contemporary Worship 4de zo. 17 u. Choral Evensong.
American Protestant Church Esther de Boer van Rijcklaan 1. 9.45 u. with praise band. 11.15 u. with organ and choir.
Oud-Katholieke Kerk Juffrouw Idastr 7. Zo 10 u. eucharistie 9/10 Oogstviering, 30/10 Allerzielen/Allerheiligen, 16/10 16 u. Vesper
Exoduskerk Beresteinlaan 263. Zo. 10 u.
Vredekerk Maartensdijklaan 126. Arabisch: za. 19 u. Nederlands: zo. 10.30 u.
Leger des Heils Ambachtsgaard 198. Zo. 10.30 u. met muziekkorps
Apostolisch Genootschap Loevesteinlaan 170. Zo. 9.30 u. met zang en muziek. apgen.nl. (geen vaste voorganger)
Zevendedagsadventisten Robijnhorst 197. Za. 10 u. bijbelstudie, 11 u. dienst.
Quakers Stadhouderslaan 8. Zo 10.30 u. stille samenkomst.
Taizé Buurt- en kerkhuis Bethel, Thomas Schwenckestraat 30, ma. 19.30 u.

Soms wijzigen de tijden van de diensten. Check tevoren de website van de kerk van uw keuze.
* betekent: kijk op de website van de kerk

Kerken van de Protestantse Kerk Nederland (PKN)

Kerkgebouwen	Tijd	2 oktober	9 oktober	16 oktober	23 oktober	30 oktober
Lukaskerk Om en Bij 2.	10.15	ds Jannet van der Spek bevestiging straatpastor	ds Nienke van Dijk	ds Jannet van der Spek kringviering	ds Olivier Elseman	naar Lutherse kerk
Duinzichtkerk V. Hogenhoutlaan 89	10.00	ds Charlotte van der Leest	dr Ad van Nieuwpoort	dr Ad van Nieuwpoort HA	ds Jaap van de Meent	ds Casper van Dongen
Christus Triumfatorkerk Juliana v. Stolberglaan 154	10.00	ds Petra de Nooij	ds Jaap van den Akker	ds Jaap van den Akker	ds Arnoud Jobsen	ds Jaap van den Akker
Pax Christikerk Vlamburg 2	11.00	ds Jasper Klapwijk	ds Menno Zandbergen	ds Arenda Haasnoot	ds Jasper Klapwijk	Barbara Broeren
Marcuskerk Jan Luykenlaan 90	10.00	ds André Verweij	ds Jantine Veenhof HA	11u ds Stanley Tjahjadi, Jantine Veenhof	ds Jantine Veenhof	ds Bas Plaisier
De Oase Van Meursstraat 1	10.00	ds Jantine Veenhof	kringviering	Dennis Verboom	dr Paul Sanders	ds Adrie Sterrenburg
Bergkerk Daal & Bergselaan 50 A	10.00	ds Casper van Dongen	ds Fokke Fennema	ds Tom Fossen	ds Theo Hettema	ds David Schiethart
Maranathakerk 2e Sweelinckstr.156	10.30	ds Marjanke van der Horst	ds Rob van Essen	Mark van der Laan	ds Robert Jan Bakker	ds Renske Oldenboom
Noorderkerk Schuijstr. 9-11	10.00	ds Anneke van Mansum-Hoogenboezem	ds Geertje Zomer	ds Greet van 't Slot	ds Wim Pera	*
Bosbeskapel Bosbesstr. 5	10.00	dr P. Sanders	ds Martin Koster	ds Theo Hettema	*	ds Rob van Essen S&T
Abdijkerk WillemIII-str. 40	10.00	ds Olivier Elseman	ds Klaas Wigboldus	ds Wietske Verkuyl	ds Reijer de Vries	ds Meindert Burema S&T
Shalomkerk Vrederustlaan 96	10.00	ds Wietske Verkuyl	ds Arja Hoogerbrugge	ds Nicolle Pronk	ds Joan van Kempen	ds Yvonne Schoonhoven S&T
Bethelkerk Scheveningen J. Kokstr.173	10.00	ds Gerco Lock	ds Matthias Thijs	ds Gerco Lock	ds Gerco Lock	ds Jan Maasland
Oude Kerk Keizerstr. 8	10.30	ds Jan Maasland	ds Z. de Graaf	ds J. Henzen	ds Barend Weegink	ds E. de Groot
Nieuwe Badkapel Nieuwe Parklaan 90	10.00	ds Ad van Nieuwpoort	ds Charlotte van der Leest	ds Charlotte van der Leest	ds Jacob Korf	ds Wim Lolkema
Pr. Julianakerk Tesselsestr. 6	10.00	ds Bernhard van Vreeswijk	ds N. Trammer evangelisatie	ds Bernhard van Vreeswijk	ds B. Weerd	ds Bernhard van Vreeswijk
De Toevlucht Laan v. Hoornwijk 140	10.00	ds Attie Minnema	ds Jan Eerbeek	ds Attie Minnema	ds Attie Minnema	ds Reinhard van Elderen
Bethlehemkerk Laan v. Meerdervoort 627	10.00 16.30	ds Bert Karel Foppen doop ds Teunis Bos	ds M. Batenburg ds Bert Karel Foppe	ds Teunis Bos ds A. Jonke	ds P. Wijnberger ds M. Verheuve	ds Bert Karel Foppen ds. J. van der Meijden
Houtrustkerk Beeklaan 535	10.30	ds Karl van Klaveren	pastor Liesbeth Kromhout	ds Karl van Klaveren	ds Alex van Ligten	ds Suzan ten Heuw
Kloosterkerk Lange Voorhout 2	10.00	ds Marja Flipse	ds Jan Tom Schneider	ds Rienk Lanooy doop	ds Ranfar Kouwijzer	10.30 ds Rienk Lanooy cantate gedachtenis
Ev. Lutherse Gem. Lutherse Burgwal 9	10.15	Lukaskerk	ds Marianne van der Meij-Steinstra HA	ds Erwin de Fouw	ds Jannet van der Spek	ds Erwin de Fouw, Jannet van der Spek Hervormingsdag
Église Wallonne Noordeinde 25	10.30	pasteur Hartman Out	pasteur Hartman Out	pasteur Liesbeth van Hiltten-Matthijsen	pasteur R. Bennahmias	pasteur Hartman Out
Oude Kerk Herenstraat 77 Voorburg	10.00	ds Giel Schormans	ds Leneke Marchand	ds Giel Schormans 19 u. muzikale vesper	ds J. van der Schoot	ds M. Olthoff
Koningkerk Br. Ingenhoeslaan 4 Voorburg	10.00	ds Leneke Marchand met doventolk	ds D. Couvée	ds Leneke Marchand met doventolk	ds C. van der Meij	ds A. Brabander

Diverse Rooms-Katholieke kerken		
Rijswijk. Bonifatiuskerk, van Vredenburgweg 69. Zo. 11 u. Kerk van Benedictus en Bernadette, Sir Winston Churchillaan 372. Zo. 9.30 u.		
De Zinnen, kapel Chr. Triumfatorkerk ma 18.15 u. avondgebed		
Deutsch Badhuisweg 35a. Zo. 10.30 u.	English Bezuidenhoutseweg 157. Zo. 10 en 17.30 u.	Français Stoepaan 4, Wassenaar. Zo. 17 u.

advertenties

Overige kerken

Kerkgebouwen	Tijd	2 oktober	9 oktober	16 oktober	23 oktober	30 oktober
Deutsche Ev. Gem. Bleijenburg 5	10.30	Pfr Thomas Vesterling	Pfr Thomas Vesterling	Pfrin B. Lang	Pfrin Margit Gill	Pfrin J. Valee
Doopsgezinde Gem. Paleisstr. 8	10.30	ds Marijn Vermet	ds Christien Duhoux	ds Antje van der Hoek	vierde zondag	ds Marijn Vermet
Ev. Broedergem. Hernhutters Chasséstr. 1	10.00	zr Christine Welschen	zr Christine Welschen	zr Christine Welschen	zr Christine Welschen	11u zr Christine Welschen zangdienst
Haagse Dominicus Th. Swenckestr. 30	10.30	Wat maakt het uit? Nienke van Dijk, Jolly vd Velden	X	Op elkaar aangewezen ds Derk Stegeman, Hans Opschoor	X	Meditatief Janine Mutsaerts
Indon. Ned. Chr. Kerk, Marcuskerk Jan Luijkenlaan 92	14.00	ds Jantine Veenhof	ds Marla Winckler Huliselan	11u ds Stanley Tjahjadi	ds Machteld de Mik-van der Waal	ds Stanley Tjahjadi HA
Ekklesia Brouwersgracht 2-k, in steeg door hek	11.00	X	Een moderne profeet	X	De profeet Zacharia	X
Kruispuntgem. Hofzichtlaan 115	11.00	eucharistie ds Jan Groenleer	X	dankdienst voor de oogst br Jaap Teunisz	X	eucharistie ds Fokke Fennema
Remonstrantse kerk Laan v. Meerdervoort 955	10.30	ds Antje van der Hoek	ds Reinhold Philipp	ds Marijn Vermet	Pieter Hartevelt	ds Antje van der Hoek, Reinhold Philipp herdenking overledenen
Geref. Kerk Vrijgemaakt Duinkerkerstr. 1	9.30	ds Jasper Klapwijk	ds Hans van 't Hoff	ds Arnout Francke	ds Jasper Klapwijk	preeklezen
Franciscuskerk N. Broeckhuijsenstr. 23	10.30	pastor Rien Leijdekker	ds Mineke Kroes	pastor Nanda de Hoop	ds Joop Zuur	pastor Tomas van Driel

AGENDA
OKTOBER 2022

Voor kerkadressen zie p. 6. Voor alle activiteiten deze maanden: zie kerkinderhaag.nl.

Poëzie lezen

Op de cursus 'Samen poëzie lezen' o.l.v. Ingrid de Bonth richten de deelnemers zich op het samen lezen en ervaren van poëtische teksten. Deelname € 5 per keer. Info: remondenhaag@hetnet.nl, 070 3250779.

Za. 1, 15, 22. 10-12 u. ■ Remonstranten Den Haag

Twintig jaar De Boskant

Toen spiritueel centrum De Boskant in 2014 moest sluiten, werd het werk door DEZINNEN voortgezet. Tijdens een jubileumfeest wordt stilgestaan bij 20 jaar Boskant/DEZINNEN. Aanmelden via info@dezinnen.nl o.v.v. feestje.

Za. 1. 14-16.30 u. ■ Christus Triumfatorkerk

Geloof, hoop en liefde

Connection, een van de koren van de parochie De Vier Evangelisten, viert zijn 30-jarig jubileum met een sfeervol concert: 'Verbonden in geloof, hoop en liefde'. Toegang € 5, reserveren via kaartjes@kooconnection.nl.

Za. 1. 20 u. (deuren open om 19.45 u.)
■ Hofstadlyceum, Colijnplein 9

Klooster Wittem

Ageeth Potma, lid van de gemeenschap van Klooster Wittem, vertelt over het veranderingsproces op de weg naar een eigentijdse christelijke gemeenschap. Toegang: € 5. Inschrijven t/m 9 okt. via dezinnen.nl.

Zaterdag 8. 13.30-14.30 u. ■ Christus Triumfatorkerk

Vertrouwen

In de serie 'Zeven wegen naar compassie' zoekt LUX naar een eigentijdse hertaling van de zeven werken van barmhartigheid. In oktober is er een avond met journalist en programmamaker Sinan Can over vertrouwen. Toegang v.a. € 8,50. Info en tickets: luxdenhaag.nl

Do. 6. 20-21.30 u. ■ Lutherse kerk

Vergeten filosoof

Het werk van de Nederlandse filosoof, essayist en hoogleraar Cornelis Verhoeven is bij velen in de vergetelheid geraakt. Dr. Joop Berding haalt een aantal lijnen uit zijn oeuvre naar voren. € 5 (leden en vrienden) € 10 (overigen).

Za. 8. 10.30 u. ■ Remonstranten Den Haag

Respect voor papier

Expositie van Ad Bercht in de Remonstrantse kerk. Uit respect voor het handgemaakte papier waar hij op werkt, laat hij de fysieke eigenschappen zichtbaar. Dit resulteert in minimalistische werken.

Vanaf za. 8. Opening expositie 17 u.
■ Remonstranten Den Haag

MOET JE LEZEN

'Zomaar een godsvermogen'

In september verscheen een nieuw boekje van Margot Berends onder de titel *Zomaar een godsvermogen*. Het is qua vormgeving een vervolg op haar vorig jaar verschenen *De Bèbel op ze Haags*. Het gevoel voor humor en relativeringsvermogen uit die Haagse Bèbel vindt de lezer ook terug in het boekje over God, al was het alleen al in de ondertitel: *God is een kwal*. In het voorwoord schrijft Berends: 'Twaalf objecten op mijn bureau vertegenwoordigen wat voor mij heilig is. Al cirkelend rond de vraag waarom elk object me zo dierbaar is, besef ik dat ze staan voor waarden in het leven, voor het vermogen om op een bepaalde manier ergens naar te kijken, voor begrippen als liefde en schoonheid. De objecten staan voor wat ik "God" noem... God is een bril die je opzet, die alles helderder doet zien. Wat een rijkdom als je door die

goddelijke bril mag en kunt kijken. Zomaar een godsvermogen dat je ten deel valt.'

De mijmeringen zullen de zoekers onder ons aanspreken; los van kerk of geloof valt het goddelijke te ervaren in alledaagse, kleine voorwerpen en ervaringen.

GREET KAPPERS

MARGOT BERENDS, ZOMAAR EEN GODSVERMOGEN, UITGEVERIJ DE NIEUWE HAAGSCHE, € 13,95. ISBN 9789460101090.

'Hoe overleef ik de moderne wereld?'

Waarom is er niet één vak over de oorzaken, gevolgen of omgang met issues als eetstoornissen, relatiebreuken, oververmoeidheid of depressie?, vroeg een kersverse leerling mij onlangs bij het vak maatschappijleer. Ze ontving instemmende knikjes van zowat de hele klas. Slechts tussen de leerregels door gaat het op school over dergelijke levensbepalende thema's.

In dat opzicht vormt het nieuwste boek van Alain de Botton, *Hoe overleef ik de moderne wereld*, een uitstekende thematische opzet voor een serie gesprekken. Op scholen, in kerken en andere vormende instellingen.

De Botton noemt de problemen van mijn leerlingen 'modern' en herleidt ze tot het begin van de moderniteit vanaf 1850. De verworvenheden en keerzijden van dit tijdperk beschrijft hij in hoofdstukken over consumentenkapitalisme,

Neoliberale droom

Op de laatste avond in de serie 'Uittocht uit de neoliberale droom?' bespreken Erik Borgman, Merijn Oudenampsen en Sarah van Hugte de opbrengsten van de eerste drie avonden. Info: dezinnen.nl. Vrije toegang, collecte.

Wo. 12. 20-22 u. ■ Christus Triumfatorkerk

Kunstkring

Elke tweede donderdag van de maand komt in de Abdijkerk de Kunstkring bij elkaar. Het jaarthema is muziek. De groep bezoekt twee keer een museum. Leiding en opgave: Petra Oudshoorn, 070-7370169, pboudshoorn@xs4all.nl

Vanaf do. 13. 20 u. ■ Abdijkerk

The Armed Man

Het Philharmonisch koor Hagacantare bestaat 75 jaar en viert dit met een jubileumconcert. Uitgevoerd wordt de *The Armed Man: A Mass for Peace* van Karl Jenkins. Toegang € 20 (Ooievaarspas geldig). Kaarten via hagacantare.nl.

Za. 15. 20 u. (kerk open om 19.30 u.)

■ Antonius Abtkerk

Bestuurbaarheid

In de serie Duinzichtgesprekken gaat Ad van Nieuwpoort in gesprek met Eerste Kamervoorzitter Jan Anthonie Bruijn over de bestuurbaarheid van Nederland en zijn passie voor de democratie. Tickets en info: duinzichtkerk.nl

Zo. 16. 16 uur ■ Duinzichtkerk

Op zoek naar God

In de Adventskerk wordt de documentaireserie 'The Story of God' van Morgan Freeman op groot scherm vertoond en vervolgens besproken. In oktober: 'Apocalypse'. Vrijwillige bijdrage. Opgave en info: Karl van Klaveren, 06-11041992

Vrij 20. 20 u. ■ Adventskerk

Vrij 20. 20 u. ■ Adventskerk

COLOFON

KERK IN DEN HAAG MAANDBLAD
WWW.KERKINDENHAAG.NL WEBSITE

Oktober 2022,
jaargang 26, nr. 249

Uitgave van de Protestantse Kerk Den Haag, de Evangelisch-Lutherse Gemeente Den Haag, de Gereformeerde Kerk van 's-Gravenhage Oost en de Rooms-Katholieke parochies Maria Sterre der Zee en De Vier Evangelisten.

Contact: redactie@kerkinderhaag.nl.
Tel. 06 24 69 66 64 (Anne-Helene Borgts)
hoofredactie@kerkinderhaag.nl
Tel. 06 4626 69 64 (Greet Kappers)
Parkstraat 32, 2514 JK Den Haag

Redactie: Greet Kappers (hoofdredacteur), Irna van der Wekke (tekstredactie), Anne-Helene Borgts (eindredacteur), Henk Baars, Henriëtte Boerma, Rob van Essen, Hans Hemmes, Shari van den Hout, Rienk Lanooy, Tom Mikkers, Jolly van der Velden, Jan van der Wolf.

Vormgeving: Frank van Leeuwen
Webredacteur: Ronald van Bochhove

Druk: Opmeer Drukkerij bv
Website: ISI Media, isimedia.nl

Advertenties:
kerkinderhaag.nl/adverteren
adverteren@kerkinderhaag.nl
06 24 69 66 64 (Anne-Helene Borgts)

Los postabonnement:
€ 25,- per kalenderjaar (10 nummers).
Opgave: info@kerkinderhaag.nl
Giften: IBAN NL35 INGB 0007 7749 10

Disclaimer:
Kerk in Den Haag heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Indien iemand desondanks meent rechten te kunnen doen gelden, dan kan hij of zij contact opnemen met de eindredacteur.

advertentie

Musique de l'ancienne Occitane
Gespeeld door Les Musiciens
Derrière les Dunes

29 oktober 14:30 Den Haag
Juffrouw Idastraat 7 Oud-katholieke Kerk

29 oktober 20:00 Den Haag
Juffrouw Idastraat 7 Oud-katholieke Kerk

30 oktober 14:30 Delft
Bagijnhof 21, Oud-Katholieke Parochie van de HH Maria en Ursula

Kaarten €20 via QR-code
of bel 06 4920 4033

Mogelijk gemaakt door:

IN-DRUK

BURENHULP – MOET KUNNEN!

Om ons heen lopen de gemoeienden hoog op. In Albergen lopen aardige mensen achter een spandoek, zeker geen beroepsdemonstranten. Ze waarschuwen tegen de 'terreur' die het dorp bedreigt als 300 vluchtelingen er onderdak krijgen. De plaatselijke predikant doet een beroep op het 'naoberschap', de burenhulp waar we in de Randstad soms jaloers naar kijken. De dominee heeft het mooi gezegd, maar worden boosheid en angst in het dorp er minder door? Het zette mij aan het denken over de rol van de kerk. Er is een vorm van geloven die zich terugtrekt op het eiland van de liturgie en de vrede van de ziel. Zelf ben ik van een mooie liturgie en ik vind het belangrijk dat we de ziel niet laten verkommen. Maar waarom zou dat uitgespeeld moeten worden tegen maatschappelijke betrokkenheid en opkomen voor vluchtelingen? In de achttiende eeuw waren het

de vrome methodisten die God loofden en opkwamen tegen slavernij en misstanden in gevangenissen en fabrieken. Het Leger des Heils staat in die

traditie van wat ook wel 'sociale heiliging' genoemd wordt. Nog even terug naar de dominee die het in haar preek had over 'naoberschap'. Ze

had zich natuurlijk ook op Jezus kunnen beroepen. Maar zo'n beroep op het geloof vindt menigeen te zweverig. 'Die vreemdelingen worden gehuisvest en mijn kinderen wachten al jaren op een woning. Die willen ook graag iets voor zichzelf.' Iets soortgelijks speelt rond de protesten van boeren: 'Dat jullie opkomen voor het milieu is mooi, maar je laat ons de rekening betalen.' Kortom, binnen en buiten de kerk willen we wel deugen, maar niet overvraagd worden. Of dat nu in naam van Jezus, de redding van de aarde of de vrede is. In beton gegoten idealen, principes en dogma's (ook niet-religieuze) staan een echte ontmoeting vaak in de weg. Ja, als je niet oppast staat die ander in de weg! Ligt hier een rol voor de kerk(en)? Als we grote woorden als 'verzoening' en 'beking' serieus nemen zeker. Maar dan moeten we wel van het aloude misverstand af dat geloof ons tot 'betere' mensen maakt. Ik kan op de kansel hoog

opgeven van de liefde – en méén dat ook – terwijl ik met een ochtendhumeur aan het ontbijt zit. 'Doe even gezellig', zegt mijn partner. Gelukkig haalt ze Jezus er niet bij, ze wéét dat ik niet perfect ben. In de kerk zit, zoals een dominee zei, een 'zootje ongeregeld'. We komen niet om ons de mantel te laten uitvegen, maar om te horen en te ervaren dat we geliefde mensen zijn. Bij God mogen we ons, zo kwetsbaar en zoekend als wij zijn, veilig weten. De kerk valt soms tegen, is ook de plek waar we stevig kunnen botsen, maar we weigeren de ander te demoniseren. De zondagse kerkdienst is er immers ook om op andere gedachten te komen: over onszelf, over anderen. We struikelen de toekomst tegemoet, want we blijven leerlingen. 'Burenhulp', zegt de dominee. Dat we daar zelf niet opgekomen zijn! Goede burenhulp, dat moet kunnen.

ROB VAN ESSEN

FOTO: PUBLICO VIA PIXABAY

Herfstzang

Vorbij zijn dra de dagen
dat je naar koelte smacht.
Wel vrees ik dat ons spoedig
een kille winter wacht.

Wat zou het fijn zijn als je
van deze zomerzon,
wat kleine hittegolfjes
voor straks bewaren kon.

Want langzaam naakt het najaar
en daalt de temperatuur,
maar prijzen blijven stijgen,
dus stoken wordt te duur.

Maar hoor eens, Vladje Poetin,
'k zit liever in de kou
dan dat ik één dag langer
nog gas afneem van jou.

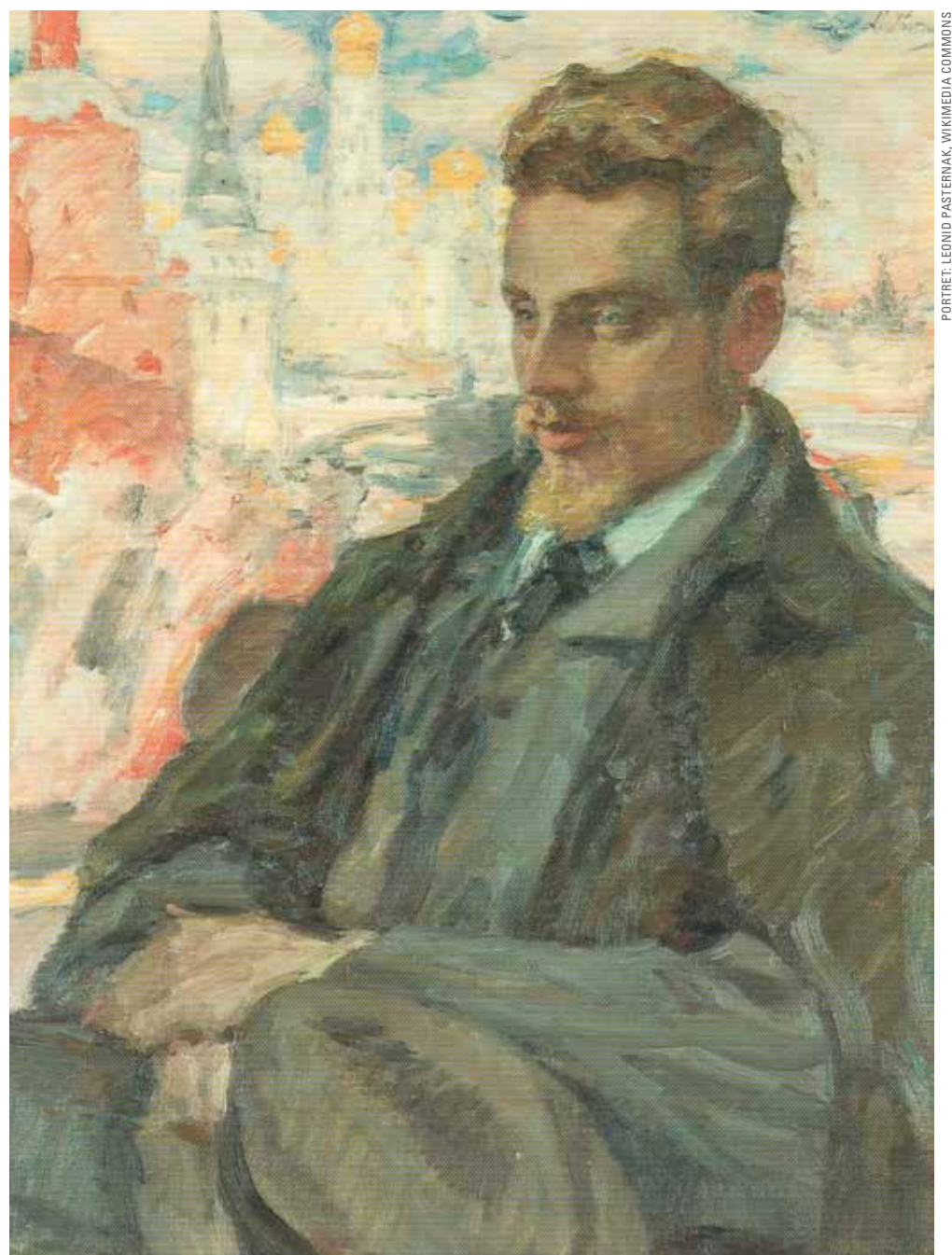
Iconen

Iconen, schilderijen die gebruikt worden in kerken die de Byzantijnse ritus volgen, verbeelden het goddelijke. In een lezing gaat kunsthistorica Désirée Krikhaar in op een aantal theologische, spirituele en kunsthistorische aspecten van iconen. Organisatie: de Haagse rooms-katholieke parochies De vier Evangelisten, Maria Sterre der Zee en DEZINNEN.

Wo. 19. 20 U. H. AGNESKERK, BEEKLAAN 188. TOEGANG: € 5. INSCHRIJVEN T/M 16 OKT. VIA DEZINNEN.NL.

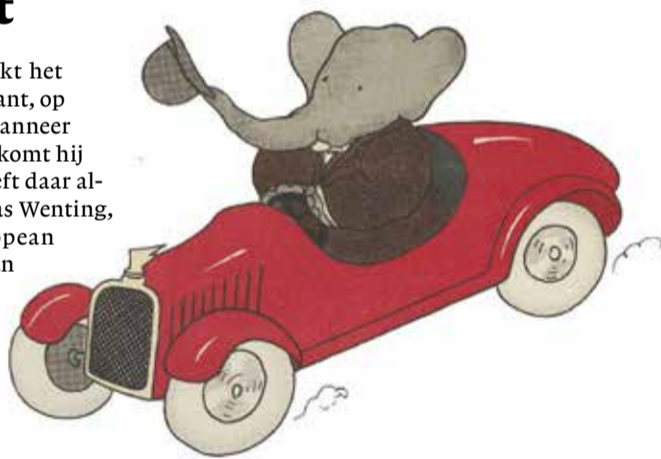
ICOON: TEOHRA VIA PIXABAY

PORTRET: LEONID PASTERNAK, WIKIMEDIA COMMONS

Kleine olifant

Tijdens dit kinderconcert klinkt het verhaal van Babar de kleine olifant, op muziek van Francis Poulenc. Wanneer Babar uit de jungle wegvlucht, komt hij in de grote stad terecht en beleeft daar allerlei avonturen. Verteller Tobias Wenting, de musici van het New European Ensemble en organist Geerten van de Wetering brengen het verhaal tot leven.

ILLUSTRATIE: JEAN DE BRUNHOFF VIA PIGRYL

Wo. 26. 14 U.
KLOOSTERKERK, LANGE
VOORHOUT 2. KAARTVERKOOP
VIA PODIUM21.NL

De dichter en de wijsheid

De Duitse dichter Rainer Maria Rilke (1875-1926) was een ontheemd mens, altijd op reis en nergens echt thuis. Sterk beïnvloed door de dichter Hölderlin en de filosoof Nietzsche, schreef hij een oeuvre dat nu opnieuw in de belangstelling staat. In zes bijeenkomsten geeft filosoof en germanist Eric Bolle een inleiding op Rilkes werk aan de hand van een onlangs verschenen boek van Jan Oegema, *Rilke en de wijsheid*.

VANAF WO. 5. 14 U. HOUTRUSTKERK, HOUTRUSTWEG 1. VRIJWILLIGE BIJDRAGE. INFO: DS. KARL VAN KLAVEREN, TEL. 06-11041992.

Grondwet voor geluk

Ds. Marijn Vermet leidt een maandelijkse gesprekskring over de betekenis van de Bergrede. Leidraad voor de gesprekken is het boek *De Bergrede, de grondwet voor geluk* van Hein Stufkens. In dit boek laat Stufkens de Bergrede opnieuw klinken als een urgente boodschap voor onze tijd en als oproep tot een spirituele revolutie.

VANAF DI. 11 OKT. 14 OF 19.30 U.
DOOPSGEZINDE KERK, PALEISSTRAAT 8.
AANMELDEN VIA MARIJNVERMET@GMAIL.
COM OF 06-24817263.

FOTO: PASJA1000 VIA PIXABAY

Hans Jansen jubileert

Dirigent en componist Hans Jansen viert zijn 50-jarig jubileum als kerkmusicus in de Lutherse Kerk met een feestelijk concert waaraan alle onder zijn leiding staande koren zullen meewerken. Uitgevoerd wordt onder meer muziek van Heinrich Schütz, J.S. Bach en eigen werk.

Zo. 16. 15 UUR. LUTHERSE KERK DEN HAAG,
LUTHERSE BURG WAL 9. ENTREE: € 17,50,
VOORVERKOOP € 15. INFO EN KAARTVERKOOP:
SHKE.NL. INFO OVER HANS JANSEN,
ZIE HANS-JANSEN.COM

Bevrijdings- theologie

De bevrijdingstheologie was groot in de 'linkse' jaren zestig en zeventig. Deze ontstond in Latijns-Amerika maar heeft ook velen in het Westen geïnspireerd. In twee bijeenkomsten bespreekt Anja Schaafsma de oorsprong, het gedachtegoed en de effecten op de samenleving. Is deze vorm van theologie nog relevant in onze tijd?

Wo. 19. 14 U. HOUTRUSTKERK, HOUTRUSTWEG 1. VRIJWILLIGE BIJDRAGE. INFO: DS. KARL VAN KLAVEREN, TEL. 06-11041992.

FOTO: ANALOGICUS VIA PIXABAY

FOTO: GREET KAPPERS

Straatactie

De komende tijd kunt u op straat of in het park zomaar ineens een beschilderd steentje zien liggen met op de onderkant een goede wens van Kerk in Den Haag. We zetten ons blad daarmee – in positieve zin – op straat. Het is een variant op de 'happy stones' die met name in de coronalockdowns dienden om de vinder op te vrolijken. Met onze eigen steentjes volgen we graag dit goede voorbeeld.

Vindt u er een? Maakt het u vrolijk? Laat het ons weten!